

Praha 25. 6. 2008

18

Výskyt tuberkulózy v ČR v roce 2007

Incidence of tuberculosis in 2007

Souhrn

Podle dat z Registru TBC se v roce 2007 vyskytlo v ČR 871 případů onemocnění tuberkulózou, 598 u mužů a 273 u žen, to znamenalo 8,4 případu na 100 tis. obyvatel. U cizinců v ČR bylo hlášeno 153 onemocnění. Nejčastější formou onemocnění byla TBC dýchacího ústrojí resp. TBC plic. Nejvíce onemocnění TBC bylo v nejvyšších věkových kategoriích. V témže roce zemřelo na tuberkulózu 56 lidí. Epidemiologická situace byla nejlepší v celé sledované historii, bylo hlášeno nejméně případů TBC onemocnění. V mezinárodním srovnání patříme k zemím s nízkým výskytem této nemoci, a to ve všech krajích ČR.

Summary

According to the TB Registry, in 2007 there were 871 cases of TB in the CR; of that 598 in men and 273 in women. The total represented 8,4 cases per 100 thousand inhabitants. In foreigners there were 153 reported cases. The most frequent form was TB of the respiratory system and of lung. Morbidity was highest in the oldest age groups. 56 persons died from TB. Epidemiological situation was the best in the whole history of registration, the number of reported cases was the lowest. In international comparison the CR belongs to countries with low TB incidence in all its regions.

Výskyt TBC onemocnění

V České republice bylo v roce 2007 hlášeno 871 případů tuberkulózy (TBC), v relaci k počtu obyvatel to představovalo 8,4 případu na 100 tis. obyvatel. V tomto údaji jsou zahrnuta onemocnění bakteriologicky ověřená i neověřená a TBC všech forem a lokalizací. Proti roku 2006 tak došlo ve sledovaném roce k poklesu hlášených onemocnění o 102 případů (10,5 %), v přepočtu na 100 tis. obyvatel činil meziroční pokles 11,6 % oznámených případů. U mužů bylo zjištěno 598 případů TBC (tj. o 9 případů méně než v roce 2006) a u žen 273 případů (tedy o 25,4 % méně než v roce 2006). U mužů se tuberkulóza vyskytuje mnohem častěji (11,9 mužů ze 100 tis.) než u žen (5,2 žen ze 100 tis.), u obou pohlaví byla převažující diagnózou tuberkulóza dýchacího ústrojí.

Bakteriologicky ověřeno bylo 562 případů, tj. 64,5 %, z toho 382 případů u mužů (63,9 %) a 180 u žen (65,9 %). V roce 2007 byl podíl bakteriologicky ověřených onemocnění nepatrně vyšší než v předchozím roce.

Nově zjištěných onemocnění bylo celkem hlášeno 848 (583 případů u mužů, 265 u žen), recidiv 23 (muži 15 případů, ženy 8 případů).

TBC dýchacího ústrojí

V roce 2007 se 91 % hlášených případů tuberkulózy týkalo dýchacího ústrojí (88 % v roce 2006), z toho v 94 % byly zasaženy plíce. Tuberkulózou dýchacího ústrojí onemocnělo 790 osob (559 mužů a 231 žen), z toho tuberkulózou plic 744 osob (531 mužů a 213 žen). Bakteriologicky ověřeno bylo 527 případů TBC dýchacího ústrojí, (371 u mužů a 156 u žen), tj. 67 %. Na 100 tis. obyvatel bylo hlášeno 7,7 případu onemocnění TBC dýchacího ústrojí (11,1 u mužů a 4,4 u žen), u TBC plic 7,2 případu (10,5 u mužů a 4,0 u žen). Nově zjištěných TBC onemocnění dýchacího ústrojí (ověřených i neověřených) bylo 768 a recidiv 22. V případě TBC plic dosáhla nově zjištěná onemocnění 724 a recidiva 20. Nejčastějším způsobem zjištění nových TBC onemocnění dýchacího ústrojí bylo vyšetření pro obtíže (73 %), dále následují záchyt při kontrole osob rizikových skupin (9 %), vyšetření při kontaktu s TBC (6 %), pitva (5 %) a jiný způsob (8 %).

Onemocnění jinou TBC (než TBC dýchacího ústrojí)

Ve sledovaném období bylo hlášeno 81 onemocnění jinou TBC (39 u mužů a 42 u žen), to znamenalo 0,8 případu na 100 tis. obyvatel. Bakteriologicky ověřeno bylo 35 případů (11 mužů, 24 žen), tj. 43 %. Nově zjištěných onemocnění jinou TBC bylo 80 (u mužů 39, u žen 41) a vyskytla se 1 recidiva u ženy. Nejčastější diagnózou při jiné TBC byla stejně jako v minulém roce tuberkulózní periferní lymfadenopatie (37 onemocnění), dále tuberkulóza kostí a kloubů (24 případů), tuberkulóza močové a pohlavní soustavy (11 onemocnění), tuberkulóza kůže (3 případy) a TBC jiných orgánů (6 případů).

Onemocnění mykobakteriózou (jinou než TBC)

Toto onemocnění se vyskytlo ve 88 případech (127 případů v roce 2006), což představovalo 0,9 onemocnění na 100 tis. obyvatel. Nově zjištěných mykobakterióz bylo 83, recidiv 5. Bylo zaznamenáno 84 případů mykobakteriózy dýchacího ústrojí a 4 mykobakteriózy mimoplicní.

Výskyt TBC onemocnění z hlediska věku, území, místa narození

Z hlediska věkových skupin se u obou pohlaví nejvíce nemocných nacházelo v kategorii osob nad 75 let (25,6 nemocných na 100 tis. osob dané věkové skupiny) a dále v kategorii 70–74 let (14,8 na 100 tis.). Vyšší výskyt onemocnění (nad 10 případů na 100 tis.) začíná u mužů ve věku od 30 let, u žen je to až v kategorii nad 75 let.

Z hlediska územního uspořádání byl nejvyšší výskyt TBC hlášen v kraji Hl. m. Praha (12,3 případu na 100 tis. obyvatel) a Jihomoravském kraji (10,8 případu/100 tis.). Nad republikový průměr se v počtu hlášených případů dostaly ještě kraje Moravskoslezský (9,5), Královehradecký (9,4), Ústecký (9,3) a Olomoucký (8,7). Nejnižší nemocnost TBC byla v roce 2007 zaznamenána v kraji Vysočina. Světová zdravotnická organizace a EU považují za kritérium nízké prevalence 20 onemocnění na 100 tis. obyvatel, tuto hranici nepřesáhl šestým rokem za sebou žádný kraj v ČR.

V roce 2007 bylo registrováno 153 cizinců s TBC onemocněním, což představovalo 17,6 % ze všech TBC onemocnění (v roce 2006 to bylo 130 osob a 13,4 %). Za cizince je v tomto případě považována osoba narozená mimo území ČR. Nejvíce nemocných pocházelo v roce 2007 ze Slovenska (31), Vietnamu (28), Ukrajiny (27) a Mongolska (22). Mezi bezdomovci bylo zjištěno 39 případů tuberkulózy, z toho 38 onemocnění se týkalo TBC plic.

Do Registru TBC bylo v roce 2007 hlášeno 56 úmrtí (52 v roce 2006), příčinou byla v 55 případech TBC dýchacího ústrojí. Z celkového počtu hlášených úmrtí nebylo 52 osob dříve léčeno antituberkulotiky. Nejvyšší úmrtnost byla ve věkové kategorii nad 75 let (20 osob, tj. 36 % zemřelých na TBC).

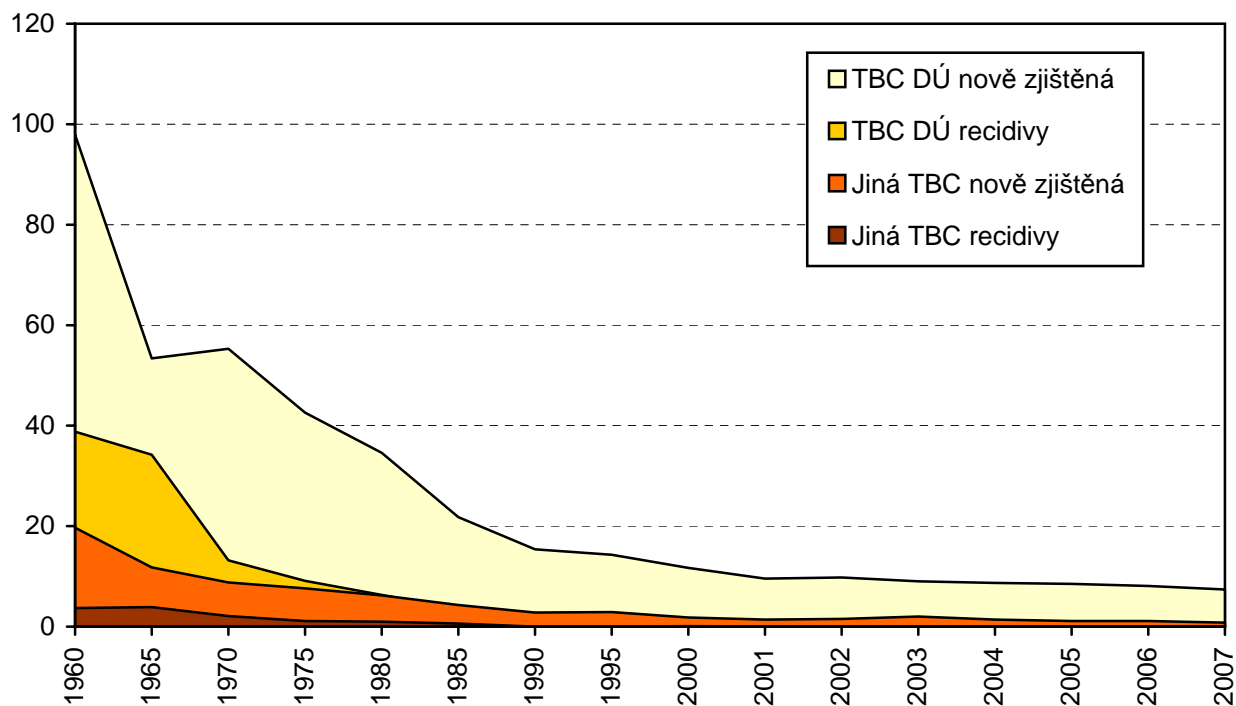
Podle výsledků kontrolních hlášení do Registru tuberkulózy léčba nemocných antituberkulotiky nejčastěji trvala 27–39 týdnů (294 případů), hospitalizace probíhala nejčastěji po dobu 61–90 dnů (233 případů) a nejběžněji podávanými antituberkulotiky byly rifampicin a isoniazid.

V roce 2007 byl zaznamenán další pokles nemocnosti TBC v ČR, který potvrdil snižující se trend výskytu této choroby u nás. Podruhé klesla TBC notifikace pod 1 000 případů. ČR patří do skupiny evropských zemí s nízkou TBC zátěží. Oproti roku 2006 však vzrostl podíl cizinců na hlášených případech TBC.

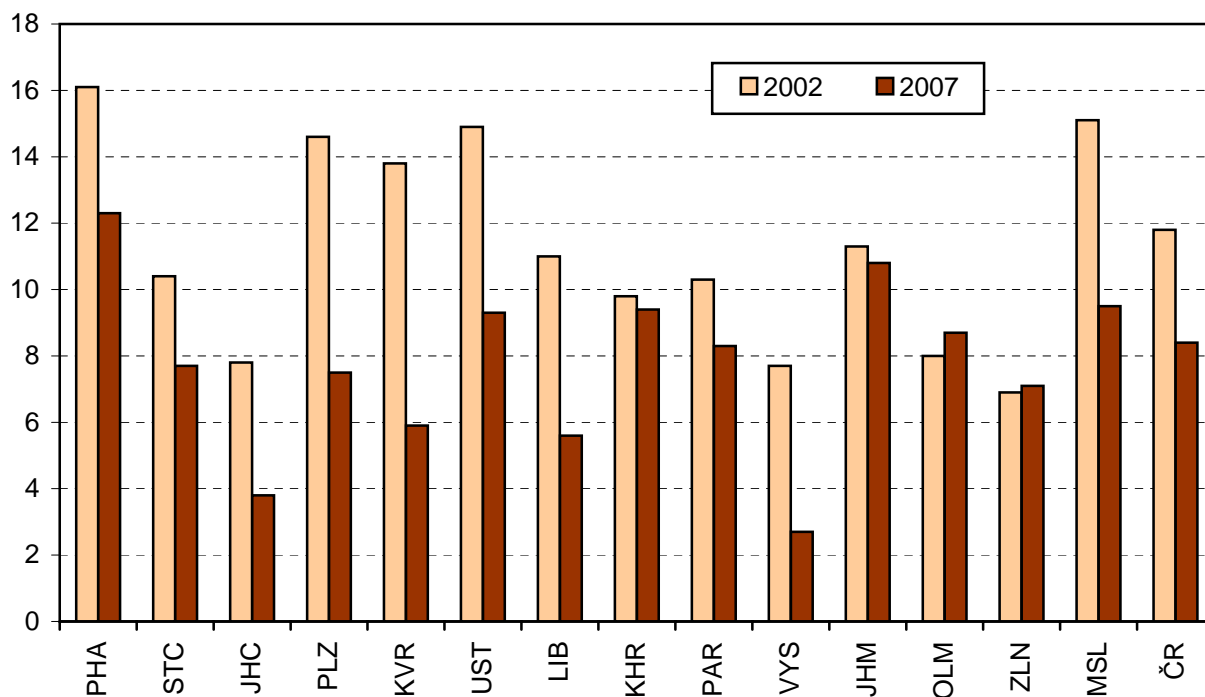
Zdrojem statistických dat o tuberkulóze a jiných mykobakteriózách je Registr tuberkulózy (RTBC), který je součástí informačního systému hygienické služby a je provozován jako webová aplikace s centrální databází. Správcem RTBC je Ministerstvo zdravotnictví (odbor strategie a řízení ochrany a podpory veřejného zdraví), zpracovatelem na celostátní úrovni je Koordinační středisko pro resortní zdravotnické informační systémy (KSRZIS). Nedílnou součástí Registru je databáze bacilární tuberkulózy (ISBT).

Vypracovala: Ing. Zdeňka Nováková

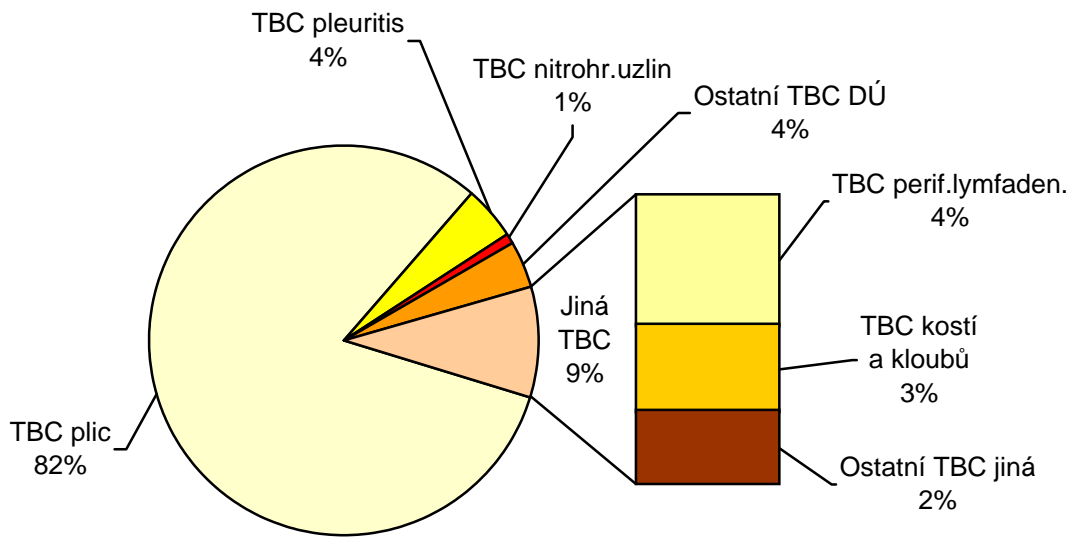
Vývoj počtu hlášených onemocnění TBC na 100 tis. obyvatel

Porovnání hlášených onemocnění TBC na 100 tis. obyvatel v krajích v letech 2002 a 2007

Struktura hlášené TBC podle klasifikační diagnózy

Struktura TBC podle věku a pohlaví

na 100 000 mužů/žen

